

Woorden als Wapens

College 6: Taalintensiteit

Dr. M. (Maarten) van Leeuwen

m.van.leeuwen@hum.leidenuniv.nl

Netherlands: 'Sorry' for the arrest of a Russian diplomat

By Nick Thompson and Diana Magnay, CNN

🕒 Updated 1523 GMT (2323 HKT) October 9, 2013

Frans Timmermans

ongeveer een uur geleden via mobiel 📱

Vandaag 50 jaar geleden stierf zij. Maar haar muziek is onsterfelijk gebleken.

<http://youtu.be/rzy2wZSg5ZM>

Vind ik leuk · Reageren · Delen

💬 3

👍 62 personen vinden dit leuk.

💬 Nog 15 reacties weergeven

Maarten Merkens Is dit een soort van toch niet mea culpa richting rusland?

47 minuten geleden · Vind ik leuk

Frans Timmermans Dit heeft nu werkelijk niets met Rusland te maken. En voor een mea culpa is ook geen enkele reden te bedenken

46 minuten geleden · Vind ik leuk · 🔄 1

Programma

Kernbegrippen

Discussie Van Mulken & Schellens (2012)

Groepspresentatie

Weekopdracht

Kernbegrippen

Vorige week

- Perspectief
- 'standaard' nieuwsberichten vs. journalistieke narratieven
- *Mediated witness*
 - *Internal field position vs. external observer position*
 - Subject-positie
 - Pronominaal vs. nominaal verwijzen
- *People centrality*
 - Verwijzen naar kiezers
 - *Speech & thought representation*

Deze week

- Taalintensiteit

Taalintensivering

Intensiveerder

Extensiveerder

Subjectivering

Subjectiveerder

Overcodering, ondercodering

Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid

Idiosyncrasieën (zie Van Leeuwen & Van Vliet 2018, week 5)

Vragen

1. a. Leg uit of taalintensivering en taalintensiteit hetzelfde zijn. Probeer daarbij deze begrippen zo goed mogelijk te definiëren.
- b. Wat is het verschil tussen taalintensivering en (taal)intensiveerders?
- c. Zijn extensiveerders een vorm van taalintensiteit?
- d. Is een subjectivering hetzelfde als een intensivering?

Vragen

2. Welke drie onderzoeksvragen staan centraal in het artikel van Van Mulken & Schellens (2012)? En wat is het antwoord op die vragen?
3.
 - a. Op p. 44 spreken Van Mulken & Schellens (2012) over een 'merkwaardige paradox'. Wat houdt die paradox in?
 - b. In hoeverre kunnen Van Mulken & Schellens (2012) met zekerheid hun eerste onderzoeksvraag beantwoorden?

1. Taalintensiteit

“The quality of language which indicates the degree to which a speaker’s attitude toward a concept deviates from neutrality”

(Bowers 1963: 345)

1. Taalintensivering

“een element in een uiting is een intensivering wanneer het element kan worden weggelaten of vervangen met als resultaat: een grammaticaal correcte zin die in de context relevant is én een minder krachtige evaluatie tot uitdrukking brengt”

(Van Mulken & Schellens, 2012, p. 29)

- a. Dit is een boek
- b. Dit is een goed boek

1. Taalintensivering

“een element in een uiting is een intensivering wanneer het element kan worden weggelaten of vervangen met als resultaat: een grammaticaal correcte zin die in de context relevant is én een minder krachtige evaluatie tot uitdrukking brengt”

(Van Mulken & Schellens, 2012, p. 29)

- a. Dit is een boek
- b. Dit is een goed boek → bevat evaluatie / subjectivering
- c. Dit is een geweldig boek → intensivering
- d. Dit is een zeer goed boek → intensivering

1. Taalintensivering

“een element in een uiting is een intensivering wanneer het element kan worden weggelaten of vervangen met als resultaat: een grammaticaal correcte zin die in de context relevant is én een minder krachtige evaluatie tot uitdrukking brengt”

(Van Mulken & Schellens, 2012, p. 29)

Ongelukkig:

‘Er moet dus een minder krachtige uiting mogelijk zijn.’ (p.29)

Er moet dus een minder krachtige evaluatieve uiting mogelijk zijn.

‘De codeur moet (...) nagaan of het [woord] in de context weggelaten of vervangen kan worden met een zwakkere uiting tot resultaat.’ (p. 38)

De codeur moet (...) nagaan of het [woord] in de context weggelaten of vervangen kan worden met een zwakkere evaluatieve uiting tot resultaat.

‘Onder taalintensiveringen verstaan we alle stilistische middelen die een schrijver kan gebruiken om een uiting kracht bij te zetten.’ (p. 48)

Onder taalintensiveringen verstaan we alle stilistische middelen die een schrijver kan gebruiken om een evaluatieve uiting kracht bij te zetten.

2. Van Mulken & Schellens (2012)

Onderzoeksvragen:

1. Kunnen taalintensiverende stijlmiddelen met het TIM betrouwbaar geïdentificeerd en gecategoriseerd worden?
2. Zijn er verschillen in het gebruik van taalintensiverende stijlmiddelen tussen recensies en hoofdredactionele commentaren?
3. Percipiëren lezers een verschil in intensiteit en subjectiviteit tussen teksten met en teksten zonder intensivering?

2. Van Mulken & Schellens (2012)

Onderzoeksvragen:

1. Kunnen taalintensiverende stijlmiddelen met het TIM betrouwbaar geïdentificeerd en gecategoriseerd worden?

“In totaal identificeerden de beide codeurs onafhankelijk van elkaar 723 intensiverende elementen in de 30 teksten, waarvan er 236 door beide codeurs werden aangewezen. De interbeoordelaarsovereenstemming was daarmee zwak (33%, Cohen's $K = .13$).”

(Van Mulken & Schellens, 2012, p. 34)

2. Van Mulken & Schellens (2012)

Onderzoeksvragen:

1. Kunnen taalintensiverende stijlmiddelen met het TIM betrouwbaar geïdentificeerd en gecategoriseerd worden?

“Die 236 gevallen werden in de verdere analyse betrokken. De categorisering van de door beide codeurs geïdentificeerde intensiveringen leverde het volgende beeld op. Alle categorieën en subcategorieën in aanmerking genomen was de **interbeoordelaarsovereenstemming matig/redelijk** (Cohen's $K = .59$). Als we afzien van de subcategorieën bij intensiverende bijwoorden en stijlfiguren, is de overeenstemming **goed** (Cohen's $K = .74$).”

2. Van Mulken & Schellens (2012)

Onderzoeksvragen:

1. Kunnen taalintensiverende stijlmiddelen met het TIM betrouwbaar geïdentificeerd en gecategoriseerd worden?

“Na de tweede codeerronde, waarin de codeurs feedback ontvingen over de categorisering van de medecodeur, was de overeenstemming uitstekend (Cohen's $\kappa = .91$). Over de resterende probleemgevallen werd in discussie overeenstemming bereikt.”

(Van Mulken & Schellens, 2012, p. 34)

2. Van Mulken & Schellens (2012)

2. Zijn er verschillen in het gebruik van taalintensiverende stijlmiddelen tussen recensies en hoofdredactionele commentaren?

Niet in het totaal aantal intensiveringen...

Tabel 1: Aantal intensiveringen, geïdentificeerd door beide codeurs, in hoofdredactionele commentaren en recensies

Soort intensivering	Commentaar	Recensie	Totaal
Intensiverend voorvoegsel	3	11	14
Intensiverend bijwoord van graad	15	5	20
Intensiverend bijwoord van frequentie of kwantiteit	10	13	23
Intensiverend bijwoord van modaliteit	13	11	24
Adverbiaal gebruikt bijvoeglijk naamwoord	6	11	17
Overige bijwoorden	2	3	5
Intensiverend telwoord	7	3	10
Intensiverend bijvoeglijk naamwoord	19	35	54
Intensiverend zelfstandig naamwoord	4	6	10
Intensiverend werkwoord, incl werkwoordelijke uitdrukking	4	7	11
Versteende beeldspraak	21	5	26
Originele beeldspraak	0	6	6
Herhaling	2	3	5
Hyperbool	0	1	1
Overige stijlfiguren	0	0	0
Syntactische intensiveringen	0	2	2
Typografie	4	4	8
Totaal	110	126	236

2. Van Mulken & Schellens (2012)

... maar wel in het *soort* intensiveringen

Hoofredactionele commentaren: vaker intensiverende bijwoorden van graad en versteende beeldspraak

- Dat getuigt van *erg* veel optimisme
- Door de *opmars* van de Islam is de gevoeligheid voor religieuze *scherpslijperij* weer sterk toegenomen

Recensies: vaker intensiverende voorvoegsels, bijvoeglijke naamwoorden en originele beeldspraak

- ... waardoor de film *razendsnel* aankomt
- ... een *gelikte* film
- In de grote zaal lieten harde bassen *je broekspijpen wapperen*

2. Van Mulken & Schellens (2012)

3. Percipiëren lezers een verschil in intensiteit en subjectiviteit tussen teksten met en teksten zonder intensivering?

Ja (altijd) en ja (soms)!

Tabel 2: Gemiddelde gepercipieerde subjectiviteit en kracht (en standaard deviatie), per categorie intensiveerder (1 = laag, 7 = hoog), in de condities afwezig en aanwezig

Soort intensivering		subjectiviteit	intensiteit
Bijwoord van graad	Wel aanwezig	5.32 (1.38)	4.68 (1.19)
	Niet aanwezig	5.05 (1.28)	4.10 (1.46)**
Bijwoord van frequentie of kwantiteit	Wel aanwezig	4.70 (1.25)	4.25 (1.36)
	Niet aanwezig	4.26 (1.11)*	3.62 (1.29)**
Bijwoord van modaliteit	Wel aanwezig	4.83 (1.30)	4.46 (1.38)
	Niet aanwezig	3.81 (1.38)**	3.74 (1.44)**
Adverbiaal gebruikt bijvoeglijk naamwoord	Wel aanwezig	4.25 (1.37)	4.53 (1.22)
	Niet aanwezig	3.43 (.96)**	3.23 (1.13)**
Weglaatbaar bijvoeglijk naamwoord#	Wel aanwezig	4.20 (1.57)	4.16 (1.33)
	Niet aanwezig	3.56 (1.44)**	3.00 (1.25)**
Vervangbaar bijvoeglijk naamwoord	Wel aanwezig	4.77 (1.33)	4.73 (1.19)
	Niet aanwezig	4.22 (1.36)**	3.46 (1.25)**
Werkwoord	Wel aanwezig	3.09 (1.25)	3.97 (.97)
	Niet aanwezig	2.68 (1.41) +	2.89 (1.16)**
Zelfstandig naamwoord	Wel aanwezig	5.53 (1.06)	5.14 (1.34)
	Niet aanwezig	4.81 (1.32)**	4.11 (1.16)**
Originele beeldspraak	Wel aanwezig	4.77 (1.07)	5.21 (1.11)
	Niet aanwezig	4.76 (1.18)	3.96 (1.24)**
Versteende beeldspraak	Wel aanwezig	5.65 (.97)	5.37 (1.02)
	Niet aanwezig	5.28 (1.05)*	3.95 (1.16)**
Totaal	Wel aanwezig	4.62 (.76)	4.57 (.80)
	Niet aanwezig	4.07 (.66)**	3.59 (.78)**

* = verschil tussen conditie met en conditie zonder intensiveerder is significant, $p < .05$

** = $p < .01$

+ = $p = .06$

3. Van Mulken & Schellens (2012)

‘Merkwaardige paradox’:

“We stellen vast dat de analysemethode niet betrouwbaar genoeg is om met voldoende zekerheid individuele intensiveringen te localiseren, maar het model stelde de codeurs wél in staat om onafhankelijk van elkaar een verschil tussen twee genres vast te stellen. Kennelijk is het model robuust genoeg om patronen en systematiek in de verschillen tussen tekstgenres te onderscheiden. Dat is een merkwaardige paradox, (...). ” (Van Mulken & Schellens, 2012, p. 44)

3. Van Mulken & Schellens (2012)

‘Merkwaardige paradox’:

“We stellen vast dat de analysemethode **niet betrouwbaar genoeg** is om met voldoende zekerheid individuele intensiveringen te localiseren, maar het model stelde de codeurs wél in staat om onafhankelijk van elkaar een verschil tussen twee genres vast te stellen. Kennelijk is het model **robuust genoeg** om patronen en systematiek in de verschillen tussen tekstgenres te onderscheiden. Dat is een merkwaardige paradox (...).” (Van Mulken & Schellens, 2012, p. 44)

3. Merkwaardige paradox

- Codeurs Van Mulken en Schellens analyseren, onafhankelijk van elkaar, twee typen teksten: hoofdredactionele commentaren en recensies.
- Analyses van A en B **verschillen onderling aanzienlijk** (lage interbeoordelaarsbetrouwbaarheid).
- Maar: Van Mulken en Schellens constateren, onafhankelijk van elkaar, **wel eenzelfde type verschil** tussen hoofdredactionele commentaren en recensies
 - (!Dat type verschil wordt ook gevonden als alleen de overeenstemming tussen A en B wordt geanalyseerd.)
- Analyses van Van Mulken en Schellens bevatten **idiosyncrasieën** (immers: lage interbeoordelaarsbetrouwbaarheid).
- Analyses van Van Mulken en Schellens zijn **systematisch** uitgevoerd.
- Zodoende beïnvloeden de (systematische) idiosyncrasieën de *vergelijking* tussen hoofdredactionele commentaren en recensies in principe **niet**.
 - Dat blijkt ook uit de bevindingen van Van Mulken & Schellens (zie hierboven).
- Dat is goed nieuws - het draait in de analyse immers uiteindelijk om die *vergelijking*.

3. Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid

In meer abstracte termen:

- Codeurs A en B analyseren, onafhankelijk van elkaar, corpus X en Y.
- Analyses van A en B **verschillen onderling aanzienlijk** (lage interbeoordelaarsbetrouwbaarheid).
- Maar: A en B constateren, onafhankelijk van elkaar, **wel eenzelfde type verschil** tussen corpus X en corpus Y (!Dat type verschil wordt ook gevonden als alleen de overeenstemming tussen A en B wordt geanalyseerd.)
- Analyses van A en B bevatten **idiosyncrasieën**.
- Analyses van A en B zijn **systematisch**.
- Zodoende beïnvloeden de (systematische) idiosyncrasieën de *vergelijking* tussen corpus X en corpus Y in principe **niet**.
- Dat **blijkt** ook uit de bevindingen van Van Mulken & Schellens.
- Het draait in de analyse uiteindelijk om die **vergelijking**.

3. Van Mulken & Schellens (2012)

‘Merkwaardige paradox’:

“We stellen vast dat de analysemethode niet betrouwbaar genoeg is om met voldoende zekerheid individuele intensiveringen te localiseren, maar het model stelde de codeurs wél in staat om onafhankelijk van elkaar een verschil tussen twee genres vast te stellen. Kennelijk is het model robuust genoeg om patronen en systematiek in de verschillen tussen tekstgenres te onderscheiden. Dat is een merkwaardige paradox die erop wijst dat de eisen die we aan de betrouwbaarheid van een meetinstrument stellen, gerelateerd zouden moeten worden aan het object van onderzoek en aan de vraagstelling in het onderzoek.” (Van Mulken & Schellens, 2012, p. 44)

3. Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid

Moraal van het verhaal:

Belangrijk om bij kwantitatieve stilistische analyses **vergelijkend** te werk te gaan:

- **Inhoudelijk:** nodig om getallen te kunnen duiden in termen van 'veel' of 'weinig'
 - Een conclusie als 'politicus X gebruikt in zijn speech 76 intensiveerders' zegt pas iets als je zo'n getal afzet tegen een relevant vergelijkingspunt)
- **Methodisch:** Idiosyncrasieën worden er minder problematisch door (mits ze een systematisch karakter hebben!)
 - Gemaakte keuzes uiteraard altijd expliciet verantwoorden en zo nodig beargumenteren

Discussiepunten

De weekopdracht

Villa Gracchio Rosso Puglia

Een gouden medaille behalen in de wereldberoemde wijngids Gilbert & Gaillard, kom er maar eens om. Het is het Italiaanse wijnhuis Villa Gracchio gelukt met de adembenemend lekkere Rosso Puglia. Een dijk van een wijn uit de hak van Italië, waar de druif Negroamaro de dienst uitmaakt. Samen met de bijzondere Malvasia Nera vormt de druif een klassiek duo, dat internationale faam geniet dankzij de intense en complexe aroma's. Een kruidige knaap, voor de liefhebber van grote Italiaanse wijnen!

Harmonieus en intens duo

Prachtige robijnrode wijn met een paarse rand. De Negroamaro tekent voor de intense geuren van zwarte bessen, zoete kersen en bramen. De Malvasia Nera voegt daar een heerlijk vleugje pruim en tabak aan toe. Complexe en krachtige aroma's die in de mond terugkomen, aangevuld met zoet bijna jamachtig fruit. De krachtige en kruidige afdronk is eindeloos. Fantastisch om zo van te genieten, perfect bij geroosterd vlees, lam en een lekker blokje pittige kaas.

1	Wie?	Aantal intensiveringen
2	Yasir	9
3	Jackie	11
4	Rosemary	11
5	Isabel	13
6	Izabella	14
7	Iris	15
8	Kaylee	16
9	Lisanne	16
10	Martijn	16
11	Isabelle	17
12	Matthijs	18
13	Quinty	18
14	Kim	20
15	Lajla	20
16	Renée	20
17	Rashed	24
18	Selene	25
19	Anke	31
20	Kathelijne	36
21	Haye	39
22	Geke	40

De weekopdracht

Villa Gracchio Rosso Puglia

Een gouden medaille behalen in de wereldberoemde wijngids Gilbert & Gaillard, kom er maar eens om. Het is het Italiaanse wijnhuis Villa Gracchio gelukt met de adembenemend lekkere Rosso Puglia. Een dijk van een wijn uit de hak van Italië, waar de druif Negroamaro de dienst uitmaakt. Samen met de bijzondere Malvasia Nera vormt de druif een klassiek duo, dat internationale faam geniet dankzij de intense en complexe aroma's. Een kruidige knaap, voor de liefhebber van grote Italiaanse wijnen!

Harmonieus en intens duo

Prachtige robijnrode wijn met een paarse rand. De Negroamaro tekent voor de intense geuren van zwarte bessen, zoete kersen en bramen. De Malvasia Nera voegt daar een heerlijk vleugje pruim en tabak aan toe. Complexe en krachtige aroma's die in de mond terugkomen, aangevuld met zoet bijna jamachtig fruit. De krachtige en kruidige afdronk is eindeloos. Fantastisch om zo van te genieten, perfect bij geroosterd vlees, lam en een lekker blokje pittige kaas.

De weekopdracht: twijfelgevallen

Wereldberoemde wijngids

Robijnrode wijn met paarse rand

Klassiek duo

Adembenemend lekkere Rosso Puglia

Na de breekweek

College 7: Lijdende vorm

- Lezen: Onrust, Verhagen & Doeve (1993, pp. 83-110)
- Uitwerken: Weekopdracht (lever de dag voor 17.00 uur in via Brightspace op de dag voor het college)
- Groep 7: Presentatie (10 min. excl. discussie, bespreking opdracht college 7, iedereen komt aan het woord, telt voor 20% van het eindcijfer)